

Lohmann: Det ærede Medlem for Københavns 13de Valgkreds (Meyer) udtalte en Tak til Flertallet i denne Sal, fordi det vilde staa fast paa det Standpunkt, Folketinget een Gang har indtaget i Ægteskabsspørgsmaalet, og advarede imod at indtage noget andet Standpunkt, da det vilde være at gaa imod Regeringen, sagde han. Jeg vil sige for mit Vedkommende, at jeg havde egentlig ikke troet, Regeringen vilde betragte det som gaaende sig imod, om Folketinget her resignerede paa Ægteskabsspørgsmaalet og viste en imødekomende Holdning overfor Landstinget. Hvis jeg ikke hørte fejl, udtalte den højtærede Justitsminister for et Øjeblik siden paa Regeringens Vegne, at Regeringen ikke paa dette Tidspunkt vilde føle sig bunden, men vilde staa frit. Hvis jeg har hørt rigtigt, at den højtærede Minister har udtalt sig saaledes, takker jeg ham for denne Udtalelse. Jeg vil ikke, at vi paa dette Spørgsmaal skulle gaa imod Regeringen, men jeg mener, at denne Sag kan drøftes ganske lidenskabsløst, der er ingen Grund til at arbejde sig for højt op ved Forhandlingen om den.

Jeg har ikke udtalt mig saa absolut, som det ærede Medlem mente. Jeg har f. Eks. ikke udtalt, at der vilde lides stor Skade i Befolkningen, hvis vi gennemførte en Lov om obligatorisk borgerligt Ægteskab. Det tror jeg slet ikke, der vilde. Jeg har ikke brugt det Udtryk, at der vilde rejse sig en „Indignation“. Det tror jeg slet ikke, der vilde, selv om vi indførte tvungent borgerligt Ægteskab, og det har jeg heller ikke udtalt. Jeg tror, man kunde komme igennem ogsaa under det. Men jeg mener, at det kræves ikke fra Befolkningens Side, og derfor skal man ikke være saa forhippet paa at tvinge det igennem, tilmed da det nu en Gang ikke *kan* tvinges igennem. Det er det, jeg gerne vilde have, mine Herrer, at vi skulle se Stillingen, som den er, og Stillingen er den, at Landstinget i Øjeblikket staar stærkere end nogen Sinde før paa dette Spørgsmaal. Paa Grund af den Usikkerhed, som er kommen frem fra det kirkelige Udvalgs Side, staar Landstinget stærkeve paa sit Standpunkt, end Folketinget paa sit, tilmed da Folketinget ikke har tilstrækkeligt Rygstød i Befolkningen.

Det ærede Medlem for Københavns 13de Valgkreds i Forbindelse med det ærede Medlem for Maribo Amts 4de Valgkreds (K. Bjerre), vilde belære mig om, hvad vi skulde have lært af Grundtvig. Jeg

takker meget for Belæringen, men hvis jeg maa sige, hvad jeg har lært af Luther og Grundtvig, er det frem for alt dette, at Livet er i stadig strømmende Bevægelse og Fremgang, og at Livets Krav gaar frem for alle Teorier. Hverken Luther eller Grundtvig vilde nogen Sinde have formastet sig til at ville komme med Udtalelser, der skulde være bindende for alle Tider, angaaende den Slags Spørgsmaal, her er Tale om.

Det ærede Medlem for Maribo Amts 4de Valgkreds udtalte, at han var frejdig, medens han syntes at indrømme, at Frejdigheden ikke var stor i det kirkelige Udvalg. Jeg har ofte haft Lejlighed til at beundre det ærede Medlems Frejdighed, ogsaa i Dag. Det er altid godt at være frejdig. Det ærede Medlem vilde ikke rigtig indrømme, at der er noget i denne Verden, der er betinget af Forhold og Omstændigheder, er relativt, som man siger. Jeg kunde ikke lade være med at se paa den Stjerne, det ærede Medlem bærer i sit Frakkeopslag. Hvorfor bærer det ærede Medlem den? Det er ikke for at skilte med, at han er Afholdsmand, det er for det gode Eksempels Skyld, han derigennem mener at kunne give sine Medborgere. Her ere vi inde paa det relative, det betingelsesvise, og det møde vi alle Vegne. Derfor er det let i Teorien at hævde noget; men Livet gaar nu en Gang ad sine egne Baner. Det løber ikke altid parallelt med Teoriene, kommer dem ofte meget paa tværs.

Jeg har ikke udtalt mig om, at Ægteskabet blev et Kontraktsforhold, fordi vi gennemførte det tvungne borgerlige Ægteskab, men jeg har ganske vist sagt, at jeg ikke var saa ganske sikker paa, at vi vilde undgaa en Bevægelse, der for mange Mennesker kunde føre henimod, at de kunde komme til at se saadan paa det.

Hvad det ærede Medlem for Københavns 13de Valgkreds sagde om det blaa eller det sorte Stempel, er besvaret saa godt af den ærede Rigsdagsmand for Københavns 6te Valgkreds (Hammerich), at jeg ikke skal forsøge paa at gøre det bedre. Vi befinde os jo nemlig her paa Frivillighedens Omraade, og der kan derfor aldrig blive Tale om blaat eller sort Stempel. Vi vælge sely, saa der kan ikke blive Tale derom, og det vil lige saa godt være Tilfældet under det obligatoriske som under det fakultative; der skal man ogsaa vælge mellem, hvad der er blaat, og hvad der er sort.

Jeg vil altsaa gerne lægge denne For-